

Juffrouw Hitje Westra waakt nog steeds trouw over haar Beerenburg

Het 'geheim van Woudsend' blijft onder de kurk

Vroeger, toen juffrouw Aukje nog leefde, lieten de Woudsender mannen hun eerste ochtend-beerenburgje keurend over de tong rollen en spraken met toegeknepen oogjes hun zeer deskundig oordeel uit: 'Ja hear, dit is it moarnswetter fan juffer Hitje'. Geen sterveling zou deze beslist uitgesproken stelling betwisten door te zeggen: 'Ne, ik priuw juffer Aukje der mear yn'. Dit is slechts één van de vele anecdotes, die er in omloop zijn over de mythe rond de 'beerenburg van de dames Westra'. Friesland Post is op zoek gegaan naar het verhaal achter de mythe zonder echter het geheim van de beerenburg te kunnen en te willen aantasten.

Het oude, karakteristieke, ietwat morsige winkeltje met het antieke toonbankje en de mooie boogkasten is volledig verlaten. Het overdreven dicht slaan van de deur doet ook niemand toesnellen. Wel hoor ik wat gerommel aan het eind van de gang. Toch maar even kijken. In het overvolle, dampige keukentje met in de hoek een paar jerrycans beerenburg, staat juffrouw Hitje te roeren in een paar pruttelende open pannetjes met onbestemde inhoud. 'Koeietong, lust u dat? Heerlijk', zegt ze en loopt om mij heen om de fles beerenburg te verkopen.

Licht mopperend blijkt ze bereid om toch even te praten, maar in de keuken alsjeblijft. Inmiddels is ook één van haar hulpen gearriveerd, die vriendelijk wordt verzocht om eerst haar handen goed te wassen. Er klinkt een berustend 'ja'. 'Het wordt stiller', zegt juffrouw Hitje van haar handel. 'En in 1981 wordt het nog veel stiller, dat is het wereldgebeuren, hè?'

Recept

Voorzichtig begin ik over haar geheim. Bits reageert ze met de opmerking, dat ze haar recept heus niet geeft. 'Dat soe ik net iens wolle', stel ik haar gerust.

Juffrouw Hitje houdt zich op de vlakke. Even kijkt ze mij met haar slimme oogjes aan en zegt: 'Ik kan er nog niets van zeggen, ik moet het de familie nog leren. Ze kunnen het nog niet. Maar de dood kan je plotseling overvallen, dat weetje nooit hè? En dan is het recept van onze beerenburg voor altijd weg...'. 'Ik heb er trouwens geen plezier meer in. Het heeft al veel te lang geduurd'. En met lichte trots in de stem: 'Het is o zo bekend over de hele wereld. Niet dat wij zelf exporteren hoor, maar mensen nemen het overal mee naartoe, van Canada tot Nieuw Zeeland'.

De neef

Het gesprek komt op de neef. Het is de stellige overtuiging van alle Woudsenders dat het recept later naar haar 'neef' gaat.

Deze neef heeft in de ogen van vele dorpsbewoners de allure van de 'boosdoener' uit het sprookje, degene die er straks met de buit vandoor gaat. Dat ook dit een mythe is, blijkt uit dit verhaal, juffrouw Hitje is niet snottiger ... 'Mijn neef doet nu de zaken. Vroeger deed mijn zuster dat allemaal. Toen ging het wel beter dan nu'.

De belangrijke vraag 'Krijgt uw neef het recept?', wil juffrouw Hitje tenslotte nog wel beantwoorden. 'Die heeft een eigen kantoor en een eigen zaak. Hij is economisch doctorandus. Die kan deze zaak er toch zeker niet bij hebben. Jazeker, hij wil wel, maar dat vind ik nou gekkenwerk. Dat gebeurt niet'. Daar laat juffrouw Hitje het bij. Wel merkt ze nog op, dat de verhalen die in het dorp de ronde doen over haar en haar inmiddels overleden zuster niet allemaal waar zijn. Het voorstel om daar dan maar eens over te praten, slaat ze meteen af. 'Daar heb ik geen tijd voor. Laat de mensen maar praten'.

Dodge

Enkele Woudsenders zijn best bereid om informatie over de activiteiten van de gezusters Westra te verstrekken, zij het anoniem. Dat is gemakkelijk, want half Woudsend is bij Hitje en zuster Aukje over de vloer geweest. De beide dames hebben nooit over burenhulp te klagen gehad.

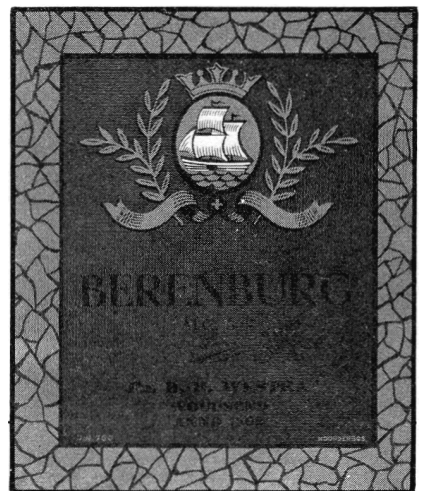
Dat verhaal over die Dodge is bijvoorbeeld waar. De dames hebben jaren beschikt over de vroegere hofauto van koning Boudewijn van België. Sinds het overlijden van Aukje staat het ding ergens in een garage. Het schijnt, dat de chauffeur niet meer beschikbaar is en dat de verzekering voor invaliden, zoals juffrouw Aukje die had, nog niet omgezet is in een 'gewone' verzekering. Een hulp in de huishouding weet te vertellen, dat de Dodge deze zomer weer in gebruik genomen zal worden. Juffrouw Hitje kan zich dan weer comfortabel over de Friese wegen laten rijden.

Winkelen

Misschien laat zij zich weer, zoals in het verleden volgens de verhalen zo vaak is gebeurd, naar Emmeloord rijden om etalages te bekijken. De chauffeur kreeg dan eenvoudig de opdracht om de stoep op te rijden tot vlak voor de winkelruiten, van waar de dames al het begerenswaardige in zich opnamen, ook de naam van de desbetreffende winkelier en adres. Want vonden zij iets van hun gading, dan belden zij de volgende dag prompt op met het verzoek of men het artikel maar even goed verpakt wilde opsturen. Meestal waren het lampen of vazen, want daar waren beide zusters gek op. Volgens de verhalen werden de nieuwe aanwinsten niet te pronk gezet. Ter bescherming tegen vuil werden er lappen of kranten overheen gelegd.

Recept

Vader Hoite heeft ooit het recept van de Westra-beerenburg zelf ontdekt. Het geheim zit hem in het extract en in de bepaalde soort jenever. Vroeger kwam die jenever met 1000 liter tegelijk uit Sappemeer, nu in jerrycans van 10 liter uit Doetinchem.

Het etiket, dat de echtheid van de 'Westra beerenburg' garandeert.

Het extract bestaat gewoon uit beerenburg-kruiden. Bij nacht en ontij brouwt juffrouw Hitje nog steeds haar eigen beerenburg. Een hulp in de huishouding weet te vertellen, dat juffrouw Hitje tegenwoordig vooral 's nachts actief is. 'Sinds de dood van haar zuster is juffrouw Hitje nogal ziekelijk', vertelt ze. 'Ze blijft daar door overdag vaak op bed. 's Nachts heeft zij dan moeite om in slaap te komen en gaat ze dikwijls aan het werk'.

De beerenburg wordt volgens 'ingewijden' gebrouwen door het extract toe te voegen aan de 10 liter jerrycan, plus nog wat kleurstof, waarna de flessen beplakt met het authentieke etiket kunnen worden gevuld. Maar geen sterveling komt precies achter de juiste dosering, die overigens toch niet altijd gelijk is en leidt tot zeer lichte smaakverschillen. Vandaar die kennersopmerking over het ochtendwater.

Vorstelijk bod

Nu, in het winterseizoen, heeft de 85-jarige juffrouw Hitje het rustig, maar in de zomer lijkt het wel of iedere toerist mee wil doen aan de 'Dames Westra-rage'. Sommigen halen 10 flessen tegelijk voor de somma van f 18,85 per fles en dat is geen katterpis. Vandaar dat de meeste Woudsenders gestopt zijn met het drinken van de 'eigen' beerenburg. De andere merken zijn immers goedkoper. Dat verhaal, dat een grote firma schatten heeft geboden voor 'het geheim van Woudsend', wordt door velen bevestigd. Sommigen weten zelfs te vertellen, dat deze 'stoker' een aangepaste bungalow in ruil voor het geheim heeft geboden.

Er wordt beweerd, dat juffrouw Hitje urenlang bezig is geweest, om een oranje lintje om de fles beerenburg, die ze aan prins Claus mocht aanbieden, te draperen.

Anderen spreken over een vorstelijk bod van tonnen. Maar de dames bleven 'nee' zeggen en hielden hun geheim in stand.

Typen

Een Woudsendse: 'Het zijn altijd al typen geweest. Ze leven eigenlijk 100 jaar te laat. Zij voelden zich ook echte aristocraten. Wij moesten bijvoorbeeld altijd in de keuken koffiedrinken. Wanneer je verkouden was, kon je in huis maar met een doekje voor je mond lopen'. 'Ze zijn altijd koningsgezind geweest. Dikwijls praten ze over de koningin en de prinsessen. Vroeger was de Friese siamese tweeling een geliefd onderwerp van gesprek. Daar gingen ze ook naar toe met cadeautjes. Royaal waren ze zo nu en dan wel hoor'. Waar enkele Woudsenders bij elkaar zijn met een borreltje, wordt het pas echt leuk. De anecdotes volgen elkaar op.

Over de koningsgezindheid: 'Ten tijde van de Lockheed-affaire merkte een Woudsender met lichtelijk leedvermaak in de stem op: 'Nou, nou, die Prins Bernhard van jullie, die kan d'r wat van'. Meteen kwam het bitse commentaar van juffrouw Aukje: 'Jo hiene it foar de helte minder wol dwaen woken'. En dan die keer, dat juffrouw Hitje de toenmalige prinses Beatrix en haar echtgenoot bij een bezoek aan Woudsend een fles van het eigen merk mocht overhandigen. Zij vond dat een hele eer. Maar zo'n kale fles beerenburg toonde naar haar mening niet genoeg. Urenlang zou ze bezig zijn geweest om er een oranje lintje heel mooi omheen te draperen'.

Het oude, karakteristieke winkeltje van 'de dames Westra' in Woudsend is tot ver buiten onze landsgrenzen bekend.

Rijtoeren

Ook wordt er tijdens het gezellig samenzijn verteld over de rijtoeren op zondag, waaraan een heel ritueel vooraf ging. De dames trokken niets onverwarmd aan. Van hemd en kousen tot truien en rokken, alles werd voorverwarmd op de kachel. Zelfs de bontjas werd vooraf van binnen koesterend warm gemaakt, terwijl de bontmuts al op de kachel lag. 'Se forbroeit harsels. Se hat sels in forwaarme kessentsje yn 'e rêch'. Zo gaat ook het verhaal dat de dominee op een keer afscheid kwam nemen, wegens zijn benoeming in een andere gemeente. Juffrouw Hitje hing zijn jas lekker boven het nieuwe gevelkacheltje aan de kapstok. Na verloop van tijd begon het vreemd te ruiken in huis. Een inspectie leverde evenwel niets op. Totdat de dominee zijn jas weer aantrok. Het kledingstuk bleek aanmerkelijk korter te zijn geworden. Het kostte de goede man geen cent. Er werd even naar een kledingzaak gebeld, waar hij een nieuwe jas kon uitzoeken.

De hulpen hebben nooit bewust naar de bereiding van de beerenburg gekeken en daarbij helpen was er so-wie-so niet bij. Het enige dat zij wel eens mochten doen, was het met een houten hamertje inslaan van de kurk-met-stop en het aanbrengen van de plastic afsluitdop. Een hulp, die momenteel bij juffrouw Hitje dient, is zelfs de eer te beurt gevallen eigenhandig de flessen te mogen vullen. Niemand weet echter het fijne van het 'geheim van Woudsend'. Zo blijft het...

HANNAH LUDWIG

friesland post - december 1980